

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
NEPILNAMEČIŲ BAUDŽIAMOSIOS ATSAKOMYBĖS YPATUMAI	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Gintautas Sakalauskas Kitas (-i): doc. dr. Ilona Michailovič, doc. dr. Justyna Levon	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Baudžiamosios justicijos katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 411 kab., tel. (8 5) 2366167, el. paštas: bjkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	7 (rudens) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Baudžiamoji teisė. Bendroji dalis I-II d.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
3	80	32	48

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Siekama, kad studentai įgytų sisteminių žinių apie jaunimo elgseną ir ją sąlygotus baudžiamosios atsakomybės ypatumus, jaunimo biologinės ir socialinės brandos procesą, sunkumus ir galimybes šiuolaikinėje visuomenėje, jauniems žmonėms taikomų baudžiamųjų teisinių nuostatų sistemą, prasmę, efektyvumą, padarinius ir galimybes, tarptautinius nepilnamečių justicijos standartus. Ugdomi studentų gebėjimai identifikuoti ir analizuoti jaunimo nusikalstamo elgesio apraiškas, jų sąlygas, aplinkybes ir padarinius.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - įgis žinių apie jaunimo deviacinio elgesio ypatumus, formas, prielaidas, asmenybės formavimosi procesą, socialinės atskirties ir stigmatizacijos procesus, identifikuoti šiuolaikinius teisinius iššūkius nepilnamečių justicijos srityje;	Paskaitos (probleminis dėstymas, įtraukianti, diskusija, situacijos analizė), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis), egzaminas
- įgis žinių apie įvairius jaunimo atsakomybės modelius (teorijas) įvairiose šalyse, jų istorinę tradiciją, tarptautinius standartus ir geros praktikos pavyzdžius, gebės šias žinias integruoti savo profesinėje veikloje;	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis), egzaminas
- gebės argumentuoti jaunimui numatomų baudžiamosios atsakomybės ypatumų būtinumą, jais siekiamus tikslus, formas, taikymą ir tikėtiną efektyvumą;	Paskaitos (probleminis dėstymas, įtraukianti, diskusija, apklausa žodžiu, situacijos analizė), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis), egzaminas
- gebės sistemiškai analizuoti jaunimui taikomų auklėjamųjų priemonių ir bausmių praktiką bei tendencijas;	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija, situacijos analizė), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis), egzaminas
- gebės kritiškai įvertinti jaunimo deviacinio elgesio kontrolės ir prevencijos idėjas bei priemones, globalias problemas, atpažinti jų prielaidas ir žiniasklaidos įtaką;	Paskaitos (probleminis dėstymas, įtraukianti, diskusija, situacijos analizė, apklausa žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis), egzaminas
- įgis tolesnėms savarankiškomis studijoms būtinų mokymosi gebėjimų, mokės savarankiškai dirbti ir naudotis jaunimo nusikalstamo elgesio rodiklių duomenų bazėmis bei literatūros šaltiniais.	Paskaitos (probleminis dėstymas, diskusija, apklausa žodžiu), savarankiškos literatūros studijos.	Koliokviumas (praktinė užduotis), egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Jaunimas šiuolaikinėje visuomenėje: situacija ir perspektyvos.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
2. Biologinės ir socialinės brandos sąlygotas deviacinis elgesys ir intervencijos galimybės.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
3. Jaunimo nusikalstamam elgesiui įtaką darantys veiksniai, galimybės juos atpažinti ir sėkmingos socialinės kontrolės prielaidos.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
4. Registruotas ir latentinis jaunimo nusikalstamas elgesys.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
5. Jaunimo atsakomybės modeliai įvairiose šalyse, taikomų bausmių ir auklėjamųjų priemonių sistema, jų organizacinė infrastruktūra.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
6. Minimalaus baudžiamosios atsakomybės amžiaus dilema.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
7. Tarptautiniai nepilnamečių justicijos standartai.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
8. Nepilnamečių baudžiamosios atsakomybės ypatumų tikslai pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
9. Nepilnamečiams taikomų auklėjamųjų priemonių sistema.	2						2	1	Mokslinės literatūros ir teismų praktikos analizė.
10. Nepilnamečiams taikomų bausmių ypatumai.	2						2	1	Mokslinės literatūros ir teismų praktikos analizė.
11. Vaikų minimali ir vidutinė priežiūra Lietuva: sistema, priemonės, organizacinė struktūra ir veikimo problematika.	2						2	1	Mokslinės literatūros ir teismų praktikos analizė.
12. Nepilnamečiams numatytų ypatumų taikymas 18-20 metų amžiaus jaunuoliams ir socialinės brandos kriterijai.	2						2	1	Mokslinės literatūros ir teismų praktikos analizė.
13. Nepilnamečių uždarymo į stacionarias įstaigas prielaidos, problematika, padariniai.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
14. Mediacijos galimybės nepilnamečių baudžiamojoje justicijoje ir taikymo praktika užsienio šalyse.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
15. Kompetencijos, profesionalumo, santykio ir bendradarbiavimo dirbant su nusikalstančiu jaunimu svarba.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
16. Nepilnamečių justicijos sistemos perspektyvos.	2						2	1	Mokslinės literatūros analizė.
								32	Pasiruošimas egzaminui.
Iš viso	32						32	48	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Koliokviumas	30	10-ą semestro savaitę	Pateikiama praktinė užduotis pagal įgytas dalyko studijų metu žinias bei išsiugdytus gebėjimus kompleksiskai įvertinti pateiktą pranešimą spaudoje apie jaunimo nusikalstamą elgesį bei jo kontrolę. Vertinamas gebėjimas

			analizuoti turimą informaciją pagal įgytas žinias ir išsiugdytus gebėjimus. Vertinant atsižvelgiama į parengtos analizės aiškumą, išsamumą, pagrindimą mokslinė literatūra ir paskaitų medžiaga. Vertinama 10 balų skalėje. Gautas įvertinimas dauginamas iš 0,3.
Egzaminas	70	Semestro gale	Pateikiami 3 klausimai, suformuluoti remiantis prieš egzaminą pateiktų klausimų sąrašą (2 platesni, gali būti išskaidyti į kelis, ir 1 konkretesnis). Vertinimo metu siekiama patikrinti žinių pagrindus susiformuotą jaunimo deviacinio elgesio ir jam numatytų baudžiamosios atsakomybės ypatumų problematikos suvokimą, įvertinti įgytus naujus gebėjimus. Atsakymai turi parodyti gebėjimą mąstyti apie iškeltas problemas. Išsakytos mintys turi būti motyvuotos, paremtos tvirtomis žiniomis (o ne bendro pobūdžio pastebėjimais). Vertinama 10 balų skalėje: 10 balų: puikios žinios ir gebėjimai. Atsakymai argumentuoti, sklandžiai, aiškiai, išsamiai išdėstyta visa reikiama informacija, identifikuota problematika, pateikiamas įvertinimas ir pan. 8-9 balai: geros žinios ir gebėjimai. Studento atsakymas atitinka keliamus reikalavimus, tačiau yra dalinių trūkumų (pvz. neišsamiai atsakyta į klausimus). 6-7 balai: vidutinės žinios ir gebėjimai. Darbe yra nemažai fakto ar interpretacijos klaidų, informacija išdėstoma nesklaidžiai, įvardijama ne visa problematika, atsakoma ne į visus klausimus ir pan. 4-5 balai: žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, bet tenkina minimalius reikalavimus. Yra esminių klaidų. Studentas pritaiko įsisavintas žinias, bet neišnaudoja visų gebėjimų (informacija pateikiama nestruktūrizuotai, nedemonstruojamas kritinis požiūris, analizė neišsami, netinkamai įvertinta arba identifikuota problematika ir pan.); 0-3 balų: netenkinami minimalūs reikalavimai. Gautas įvertinimas dauginamas iš 0,7.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Düinkel F., Geng B., Passow D., Sakalauskas G.	2020	Neuromokslų išvados apie smegenų brendimą – argumentai išskirtinei jaunimo baudžiamajai atsakomybei	Kriminologijos studijos, Nr. 8, p. 84–106.	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Sakalauskas G.	2007	Socialinė vaikų ir jaunimo nusikalstamo elgesio kontrolė	Aleknevičienė J. (Sud.) Socialinės deviacijų problemos, p. 158–190.	Vilnius: Eugrimas,
Sakalauskas G.	2009	Minimalaus baudžiamosios atsakomybės amžiaus problema: lyginamieji teisiniai ir kriminologiniai aspektai	Teisės problemos, Nr. 2, p. 81–103.	Vilnius: Teisės institutas
Sakalauskas G.	2013	Nepilnamečių baudžiamosios atsakomybės ypatumų prasmė	Teisės problemos, Nr. 3, p. 5–55.	Vilnius: Lietuvos teisės institutas
Sakalauskas G., Kalpokas V., Buzaitytė-Kašalynienė J., Švedaitė-Sakalauskė B.	2022	Latentinės nepilnamečių delinkvencijos apraiškų ir tendencijų Lietuvoje tarptautinis palyginimas	Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika (STEPP, Nr. 24, p. 101–117.	Vilniaus universiteto leidykla
Ūselė L.	2010	Jaunų pilnamečių (18–20 metų) socialinė branda – nepilnamečių baudžiamosios atsakomybės ypatumų jiems taikymo veiksnys	Teisės problemos, Nr. 2, p. 58–91.	Vilnius: Teisės institutas
Papildoma literatūra				
Česnaitytė I., Čėsnienė I.,	2007	Nepilnamečių justicija		Vilnius: Nusikalstamumo

Diržytė A., Grigutytė N., Jusienė R., Karmaza E., Markin A., Pakštaitis L., Raižienė S., Sakalauskas G., Uscila R.		Lietuvoje: teorija ir praktika		prevencijos Lietuvoje centras
Decker S. H., Martaeche N. (Eds.)	2017	International Handbook of Juvenile Justice		Springer
Drakšienė A., Drakšas R.	2008	Nepilnamečių baudžiamoji atsakomybė		Vilnius: Eugrimas
Gečėnienė S., Jatkevičius A., Michailovič I., Sakalauskas G.	2001	Vaikų ir jaunimo baudžiamoji atsakomybė: užsienio šalių patirtis (Vokietija, Austrija, Olandija, Lenkija, Rusija, Estija).		Vilnius: Teisės institutas, Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras
Justickaja S., Kalpokas V., Ūselė L.	2008	15–17 amžiaus moksleivių delinkventinis elgesys ir viktimizacija Lietuvoje	Teisės problemos, Nr. 4, p. 67–108.	Vilnius: Teisės institutas
Justickaja S., Aleknevičienė J., Kalpokas V., Giedrytė-Mačiulienė R., Mickevič A., Žilinskienė L., Žėkas T.	2015	Jaunimo delinkvencinis elgesys ir nepilnamečių justicijos politika Lietuvoje.		Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2015. Prieiga per internetą: < http://www.teise.org/data/JAUNIMO_DELINK_ELG_ESYS.pdf >
Justickaja S., Giedrytė-Mačiulienė R.	2017	Viktimizaciją patyrusių ir delinkvencinio elgesio patirties turinčių 7–9 klasių moksleivių ypatumai	Teisės problemos, 2017, Nr. 2(94), p. 44–61.	
Laurinavičius A. (sud.)	2020	Nepilnamečių teisės pažeidėjų rizikos ir apsauginių veiksnių analizė.		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
Vileikienė E.	2007	Lietuvos nepilnamečių justicijos problemos: sociologinė analizė		Vilnius: Jungtinių Tautų Vystymo programa, Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras